

“A jak se to stalo?”

“Docela jednoduše,” odpověděla Marie. “Můj otec mi vypravoval, že jeho předkové již od pradávných časů katovské řemeslo provozují, a že se jeden z našich v době nějaké těžké zkoušky zavázal slibem, že budou jeho všickni potomci mužského pohlaví katovskou službu zastávat. Tento předek, jenž se jmenoval Mikuláš, byl totiž šlechtic a zamíloval se do dcery Lublínského kata tak náruživě, že si pevně umínil poujmout ji za manželku. Ačkoli veškerá polská šlechta proti takovému manželství se prohlásila a ačkoliv říšský kancléř vyhrožoval, že erbovní štít toho šlechtice rozbije, nedal se tím můj předek zastrašiti a pojav spanilou Marii za ženu, žil s ní dlouho v spokojeném manželství. Najednou se však tato mladá žena docela změnila, porušila svému mužovi, kterýž byl tak mnoho pro ni obětova, manželskou věrnost a vrhla se do víru prostopášnosti. Její muž zlořečil veškerému člověčenstvu, utekl se ku svému tchánovi a chopil se katovského meče. Tento šlechtic se stal od té doby katem a učinil slib, že musí být všickni jeho potomci též katy.”

“To je krátký obsah smutných dějin našeho rodu,” mluvila Marie dále, “ale tento zde,” — při tom ukázala na podobiznu — “byl prvním následováním smutným osudem. On se totiž zdráhal státi se katem a uprchl do světa, jsa stížen otcovskou kletbou.”

“To je ovšem smutné,” přisvědčil kníže Kazimír, “ale nyní tomu bude brzo konec, neboť tuším, nemáš žádného bratra.”

“Já nemám vůbec nikoho,” odpověděla Marie a zavrtěla smutně hlavou.

“Nikoho?” opakoval kníže zamýšlen a doložil pak: “A také nemáš nikoho, kdo by tě miloval?”

Marie naň pohledla, jako by té otázky nerozuměla a odpověděla pak:

“Ne nikoho.”

“To ještě nevíš,” podotkl Kazimír. “Zdá se, že to ani nepozoruješ, když se někomu líbíš, a že si toho nechceš všimati, když je ti někdo upřímně oddán.”

“Vy mi tu děláte výčitky, které nezasluhují, pane,” odpověděla Marie slabým hlasem. “Já si všímám každého, koho považuju za hodna povšimnutí.”

“Já to aspoň nepozoruju, Márinko,” podotkl Kazimír po krátké přestávce.

“Vy snad jen žertujete, pane, a proto bude lépe, když budeme mluvit o něčem jiném.”

“Ne, namítal Kazimír, jen mluvíme o té věci, na níž mi tak mnoho záleží. Co říkáš, Marie,” mluvil něžným a vřelým tonem dále, “uvěřila bys mi, kdybych ti totéž řekl, co tenkrát tvůj předek té spanilé Marii, kterouž pak pojal za manželku?”

Marie se zdvihla a majíc hlavu hrdě vztýčenou, jevila ve svém milostném obličejí vážný výraz a její hlas se chvěl rozčilením, když pravila:

“Již je dost těch žertů, pane. Mně se zdá, že jste šel příliš daleko.”

“Což jde člověk příliš daleko, když někomu zjeví své vřelé city a tužby? Dovol, Marie, abych ti řekl, že jsem celý okouzlen a blažen, když na tebe pohlednu. Ty jsi mou jasnou hvězdou v té tmavé noci mého zármutku, a když se ti podívám do těch upřímných očí, zapomenu na všecko svou bídu a v mých útrobach počíná se zase buditi naděje, že se to ještě všecko obrátí k dobrému.”

“Vy blouzníte, pane,” pravila Marie. “Vaše rozčilená obraznost vám představuje věci, které nejsou a nemohou býti pravdivé. Uvažte přece tu hlubokou a širokou propast, která jest mezi mnou a vámi. Vy jste kníže, jste pýchou a nadějí jednoho z nejvznešenějších a nejšlechtetnějších rodů v naší nešťastné vlasti a já jsem dcera katova. Ne, to nemůže ani býti, abyste to myslil do opravdy, co jste mi řekl!”

“Marie, jak můžeš o mně tak špatně smýšlet!” zvolal Kazimír káravým tonem. “Já to myslel zcela do opravdy, co jsem ti řekl a na to ti mohu v tu chvíli přísahati. Marie, uvěř mi a učiň mne šťastným!”

“Ne, to je nemožná věc,” odpověděla Marie, počínajíc slzeti, “takového štěstí nemohu býti nikdy účastna, a proto vás prosím abyste mne nechal o samotě.”

“Já odsud dříve nepůjdu, dokud tě nepřesvědčím, že tě opravdu a nade všecko miluji!” zvolal Kazimír a vrhl se před dívkou na kolena, která tím byla velice překvapena. “Marie — láska jest nebeský dar a podobá se květině, která se rozvíjí na mocné slovo samého Boha. Já sice nosil sítě té květiny již dříve ve svém srdci, ale kdykoli jsem měl příležitost s nejšlechtetnějšími dcerami polské šlechty se sejíti, nebyla žádná z nich s to na sebe mne upoutati, poněvadž nebylo mezi nimi žádné, která by se byla pro mne hodila. Jen v tobě jsem seznal tu milostnou dívku, která mne může učiniti šťastným.”

Marie byla čím dál tím ve větších rozpácích, když slyšela knížete Kazimíra takto mluvit, kterýž ji držel za ruku.

Ona mu tu ruku neutrhla — ani tenkrát, když byl již domluvil.

Kazimír to cítil, jak se jí ta ruka třásla, i viděl, že byla uchváćena silným rozčilením, ale také spozoroval něco v jejím zářícím oku, což se mu zdálo býti paprskem naděje.

Také to, že Marie ani slova nepromluvila, mohl si vykládati ve svůj prospěch, neboť se obyčejně stává, že se člověk ani nemůže vyjádřiti, když ho něco radostného potká.

“Nyní promluv a vynes nade mnou rozsudek!” zvolal Kazimír prosebným hlasem. “Řekni mi to zcela upřímně, já to všecko snesu, kdyby to bylo pro mne sebe trpčí.”

“Dříve se přesvědčte. zdali s tím, co zamýšlíte, také váš rozum souhlasí,” odpověděla Marie. “Svému srdci slepě nevěřte, neboť toto člověka sklame.”

“Jen se vyslov a odpověz mi na mou otázku, Marie!” zvolal Kazimír nalehavým tonem: “Nevyhýbej se mi a dej mi jistotu, zdali můžeš mé posvátné city opětovati anebo ne.”

“Ano, to mohu,” odpověděla Marie, hledíc Kazimírovi pevně do očí. “Vy jste hoden, abych vás upřímně milovala, — ale neuzavírejme spolu bez uvážení žádný svazek, kterýž by mohl býti pro nás pro oba příčinou těžkého utrpení. Zpytujeme dříve každý své srdce a přesvědčme se, zdali jsou jeho city vřelé a trvalé a zdali nás neklame. Snad je to jen okamžité vzplanutí, které hned zase uhasne a z něhož nám nezůstane nic jiného než hromádka popele.”

“Ach, já jsem si tuto chvíli docela jinak představoval,” vzdechl si Kazimír. “Ty mluvíš tak moudře a rozvážlivě —”

“Na to nesmíte zapomenout, že jsem katova dcera,” odpověděla Marie. “Já nemám nic jiného, co bych vám věnovala, než své neporušené srdce, ale vy chcete pro mne obětovati celou svou skvělou budoucnost, své bohatství a své vznešené postavení. Tato vzájemná výměna musí býti dobře uvážena, a jak jsem již pravila, mohlo by to míti pro nás pro oba osudné následky.”

“Podívejme se na ni, na tu kouzelnici, jak moudře mluví,” ozval se nyní na blízku hlas. “Ona vám tu dělá kázání, Kazimíre, jako by bývala aspoň již desetkrát zasnoubena, a lásku nazývá pouhou výměnou, tedy ji považuje za nějaký obchod, při kterémž by mohly obě strany něco ztratit, Já myslím, že se častěji stane, že utrpí tu ztrátu jen jedna strana, že ztratí vnitřní klid anebo docela i rozum, — hahaha!”

Osoba kteráž byla tato slova mluvila a která se nyní tak potupně zachechtala, nebyl nikdo jiný než don Pedro.

Tento byl od té doby, co jsme ho naposledy viděli, velice se změnil.

Jeho čilá a veselá mysl a jeho rázná odhodlanost byla ta tam, na jeho obličejí bylo pozorovati výraz škaredé zasmušlosti a jeho pohled byl děsný a hrozivý, vůbec bylo na něm pozorovati jakousi duševní chorobu.

Kazimír a Marie se ohledli překvapeni v tu stranu a užasli, spatřivše Pedra, kteréhož oba dobře znali.

Dříve však než mohli něco odpověděti, jal se Pedro zase slova a pravil, potupně se usmívaje:

“Já jsem vás z toho krásného sna vyrušil, není-liž pravda? Ale mně to za vinu nekladte, nýbrž osudu, který mne sem vede. Ale moje slova vás přivedla do velkých rozpaků, pane kníže.”

“Já v tom nenalezám velkou šetrnost, don Pedro,” odpověděl Kazimír. “Vy jste tu dámu urazil, na kteréž mi mnoho záleží.”

“Aj, aj, Marie tedy již postoupila za dámu?” usmál se Pedro potupně. “Toť to šlo velmi rychle, a já bych si to byl nikdy nepomyslíl.”

“Vy nás chcete urážet,” pravil Kazimír s nevolí. “Ale já vám to odpouštím a kladu ta vaše slova na účet nějaké nemilé nehody, která vás potkala.”

“Ne, mně nemusíte nic odpouštět,” namítal Pedro, — “raději to všecko dobře uvažte, co vám řeknu. Vy jste ještě norkokrevný jinoch, v tom umění jste sice již zběhlý, jak se má po pansku žíti, ale lidi ještě neznáte a tím méně ženské. Chraňte se těch zrádných zmijí, těch chameleonů —”

“Již ani slova, pane!” zvolal Kazimír prehlivě. “Já vám pravím ještě jednou, že urážíte dámu, která jest pod mou ochranou.”

“Já vám jen dávám výstrahu,” odpověděl Pedro. “Náhodou se stalo, že jsem slyšel vaši romluvu, i musím říci, že mne velice překvapila. Je to v skutku velká romantika, která se zdá býti k víře skoro nepodobnou, když vidí člověk knížete klečet před katovou dcerou a prosit ji o její lásku a když ji slyší tak mluvit, že by se ani nejzkušnější salonní dáma za to styděti nemusela. Ale takové jsou všecky. Příroda obdařila ženskou zvláštním darem ducha jakého u muže nenalezáme. Lesť a vychytralost jest u ženské hlavní vlastností, a ona jí také dovede k naší zkáze dobře použiti. Také já jsem se stal obětí ženské ošemetnosti, a varuju vás, aby se vám nestalo něco podobného.”

“Již ani slova!” vzkřikl Kazimír, rozpáliv se hněvem, “vy urážíte mne i tuto dívku a kdybych neměl ohled na to, že jste nám prokázal